

7. Правила етичної та добросесної поведінки працівників Міністерства внутрішніх справ України, затверджені наказом МВС від 09.04.2024 № 230, зареєстровані в Міністерстві юстиції 25.04.2024 за № 596/41941. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0596-24#Text>.

8. Наказ МВС від 28.08.2024 № 591 «Про організацію внутрішніх навчань з питань запобігання корупції в МВС».

Форіс Юлія Борисівна,

молодший науковий співробітник лабораторії організації наукової, методичної діяльності, нормативного забезпечення, міжнародного співробітництва та підготовки експертів Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України

Виноградова Валентина Степанівна,

молодший науковий співробітник лабораторії організації наукової, методичної діяльності, нормативного забезпечення, міжнародного співробітництва та підготовки експертів Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України

Гаврилюк Наталія Андріївна,

молодший науковий співробітник лабораторії організації наукової, методичної діяльності, нормативного забезпечення, міжнародного співробітництва та підготовки експертів Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України

ГЕНЕЗИС КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ЄДИНИЙ ШЛЯХ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Корупція в Україні, як і по всьому простору колишнього радянського союзу, вирощувалася і виплекана російською пропагандистською машиною.

Ще за часів російської імперії та в подальшому в радянському союзі, в Україні і в інших «радянських» республіках штучно насаджувався антисемітизм, зокрема за допомогою «риси осілості» [1]. Коли людей примусово виселяли з постійних місць проживання і

штучно не давали можливості оселятися і працювати на землі, в певних містах і місцях, навчатися рідною мовою тощо, йшла боротьба за виживання і люди ставали тими, ким можна було ставати: майстрами (кушнірами, кравцями, шевцями, музикантами тощо), деякі люди ставали лихварями або наймалися помічниками панів, за що здобули недобру славу у місцевого населення.

З приходом до влади, зокрема, Гетьмана Павла Скоропадського, не тільки було ліквідовано рису осілости, але євреям та іншим національним меншинам дозволили вчитися, були відкриті навчальні заклади, було дозволено брати участь в управлінні тощо [2]. Що робить радянська влада (нагадаємо, що у Харкові у 1917 році зібралася купка соціалістів, оголосила радянську соціалістичну республіку і (!!!) покликala на допомогу червону армію з московії): яка починає криваве «розулачення» і має на меті знищення всього «середнього класу» і всієї інтелігенції. Пригадаємо штучний голодомор. Що залишалось? За можливості відкупатися від знищення. За тим йшли не кращі роки ежовщини і сталінщини. Достатньо пригадати вірші тих періодів української історії, або відвідати відповідні музеї, або державну історичну або архівну бібліотеку. Хто міг – той хабарями «купляв» собі не те що права – життя! А щодо відношення колишніх російських «імперців» до України і всього українського, достатньо пригадати, як часи Гетьмана Павла Скоропадського і його самого описує у своєму романі «Біла гвардія» Михайло Булгаков.

Але особливого розквіту хабарництво досягло в так звані часи «застою». Хто не чув гуморесок Михайла Жванецького? І не його одного. Хто не бачив «Люди і Манекени» за участі Аркадія Райкіна? Хіба потрібні ще докази того, що хабарництво просто цвіло завдяки штучно створеному дефіциту, невмілому та безталанному веденню економіки, спрямуванням її не на задоволення потреб власного населення, а на озброєння та підтримку прорадянських режимів у інших державах? Як приклад пригадаємо «Бавовняну справу» [3].

Період «перебудови» також можна охарактеризувати формулою «ти – мені, я – тобі». Ніхто не перебудовував корупційну схему, лише економіку країни намагалися зробити більш здоровою, але докорінної перебудови не було. А коли після перевороту Україна захотіла вийти з радянського союзу, росіяни сприйняли це як особисту образу, на кшталт образи жінки на чоловіка, який її покинув. Їм і досі не повідомили, що росія вивезла з України всі можливі грошові кошти [4]. І буремні 90-ті знов пройшли під знаком штучно створеного росією дефіциту і розквіту корупції у найстрашнішій її формі – формі

рекету. Подальша російська пропаганда була спрямована на штучний розділ України на «східну» та «західну», штучне питання мови, вплив на Україну будь-якими політичними та економічними важелями з метою її неозброєного захоплення, озброєне захоплення окремих територій, і, зрештою, повномасштабне вторгнення.

Як подолати таке глибоке коріння корупції, яке вже переросло ледь не в національну ідею «ти – мені, я – тобі», яке вкорінене в багатьох поколіннях жителів України, і старші навчають молодших? З нашої точки зору, сучасне хабарництво є проявом старих, сталих правових інститутів, таких, як МСЕК, «Енергоатом» тощо. Для зміни потрібно не одне покоління, але нічого не зміниться, доки докорінно не будуть перебудовані всі правові інститути. Наприклад, якщо зробити Кабінет Міністрів виборним органом, посади в якому будуть заповнюватися з числа кандидатів, запропонованих Верховною радою, і кандидатів, запропонованих у виборчих округах (за мажоритарним принципом), звичайно, в умовах війни це важко зробити, і кошти явно можна спрямувати на інші цілі. Але... вважаємо, що якщо проводити докорінну перебудову саме в міжнародному вимірі, то міжнародні партнери України мають бачити, що їх кошти спрямовані дійсно на подолання корупції, докорінну правову перебудову всієї правової системи і кожного правового інституту в ній.

Так, згідно зі ст. 83 Конституції України, «Коаліція депутатських фракцій у Верховній Раді України відповідно до цієї Конституції вносить пропозиції Президенту України щодо кандидатури Прем'єр-міністра України, а також відповідно до цієї Конституції вносить пропозиції щодо кандидатур до складу Кабінету Міністрів України» [5].

Згідно зі ст. 85 Конституції України, «До повноважень Верховної Ради України належить: призначення за поданням Президента України Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України, призначення за поданням Прем'єр-міністра України інших членів Кабінету Міністрів України, Голови Антимонопольного комітету України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голови Фонду державного майна України, звільнення зазначених осіб з посад, вирішення питання про відставку Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України; ... призначення на посаду та звільнення з посади за поданням Президента України Голови Служби безпеки України»; ... призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку України за поданням Президента України ...».

Пропонуємо обирати Прем'єр-міністра України так, як Президента України, як визначено у ст. 103. Конституції України: «Президент України обирається громадянами України на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років». Також пропонуємо обирати кандидатури міністрів на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років. Якщо протягом цього строку щодо Кабінету Міністрів буде прийнято резолюцію недовіри (ст. 115 Конституції України), необхідно буде призначати нові вибори.

Так само вважаємо за необхідне обрання суддівського корпусу.

Віriamo, що найменше «заражене» корупцією і навчене старшими поколіннями те покоління, яке зараз навчається у вищих навчальних закладах. Сьогоднішні студенти – це некорумповане майбутнє країни. Тому вважаємо найкращим виходом із ситуації створення конкурсів серед молодих вчених і студентства на проєкт закону України про подолання корупції, додатком до якого могли б стати нові матеріальні і процесуальні кодекси законів України, закони про Кабінет Міністрів України, можливо, навіть, проєкт нової Конституції України. З надією дивимося у майбутнє...

Список використаних джерел

1. Див., наприклад, «Справу Бейліса» https://uk.wikipedia.org/wiki/Справа_Бейліса; Дата звернення: 28.11.2025; Справа про вбивство Андрія Ющинського, ЦДІАК, м. Київ.

2. Див. підшивку офіційної газети Гетьмана Павла Скоропадського «Державний вістник» за 1918 рік, Державна наукова архівна бібліотека, м. Київ.

3. «Бавовняна справа» https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiKwe3775SRAxXzhv0HhfUsEoAQtwJ6BAgQEAI&url=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3DmMW9WIY_0H8&usq=AOvVaw1_ff_CHt0y1HfMS5OD-9ue&ori=89978449. Дата звернення: 28.11.2025.

4. Див. наприклад, https://sites.google.com/view/yarmoliukkm/історія-україни/розділ-11-становлення-україни/11_2-економіка. Дата звернення: 28.11.2025.

5. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-vr#Text>. Дата звернення: 28.11.2025.